

40. ROCZNICA WPROWADZENIA STANU WOJENNEGO W POLSCE

13 GRUDNIA 1980 R. – 13 GRUDNIA 2021 R.

Opracowanie:

Nina Zapora

KLUCZOWE WYDARZENIA

STAN WOJENNY W POLSCE

Czas	13 grudnia 1981 – 22 lipca 1983
Terytorium	Polska
Przyczyna	Porozumienia sierpniowe
Wynik	Zniesienie stanu wojennego
Strony konfliktu	
Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego	NSZZ „Solidarność”
Dowódcy	
Wojciech Jaruzelski	Lech Wałęsa
Siły	
ok. 70 tys. żołnierzy, ok. 30 tys. funkcjonariuszy	ok. 10 mln członków „Solidarności”
Straty	
1 zabity, 41 rannych	40 zabitych, 21 rannych, 10 131 internowanych

12 GRUDNIA OK. PÓŁNOCY W BELWEDERZE ODBYŁO SIĘ POSIEDZENIE RADY PAŃSTWA, NA KTÓRYM PODJĘTO UCHWAŁĘ O WPROWADZENIU STANU WOJENNEGO NA TERENIE CAŁEGO KRAJU.

13 GRUDNIA (NOC Z SOBOTY NA NIEDZIELĘ) O GODZINIE 0:00 ODDZIAŁY ZOMO ROZPOCZĘŁY OGÓLNOKRAJOWĄ AKCJĘ ARESZTOWAŃ DZIAŁACZY OPOZYCYJNYCH. W DNIU WPROWADZENIA STANU WOJENNEGO W DZIAŁANIACH NA TERYTORIUM KRAJU WZIĘŁO UDZIAŁ OK. 70 TYS. ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO, 30 TYS. FUNKCJONARIUSZY MSW ORAZ BEZPOŚREDNIO NA ULICACH MIAST 1750 CZOŁGÓW I 1400 POJAZDÓW OPANCERZONYCH, 500 WOZÓW BOJOWYCH PIECHOTY, 9000 SAMOCHODÓW^[15] ORAZ KILKA ESKADR HELIKOPTERÓW I SAMOŁOTY TRANSPORTOWE. 25% WSZYSTKICH SIĘ SKONCENTROWANO W WARSZAWIE I OKOLICACH.

W RAMACH OPERACJI „AZALIA” WOJSKO ZAJĘŁO GMACHY RADIA I TELEWIZJI.

ZARAZ PO PÓŁNOCY ZAMILKŁY CYWILNE TELEFONY, W TYM TAKŻE W AMBASADACH I KONSULATACH.

O WPROWADZENIU STANU WOJENNEGO POINFORMOWAŁO SPOŁECZEŃSTWO POLSKIE RADIO O GODZINIE 6 NADAJĄC PRZEMÓWIENIE GENERAŁA WOJCIECHA JARUZELSKIEGO, I SEKRETARZA KC PZPR, SZEFA RZĄDU I MON. PRZEMÓWIENIE TO W NIECO ZMODYFIKOWANEJ WERSJI WYEMITOWAŁA TAKŻE TELEWIZJA POLSKA

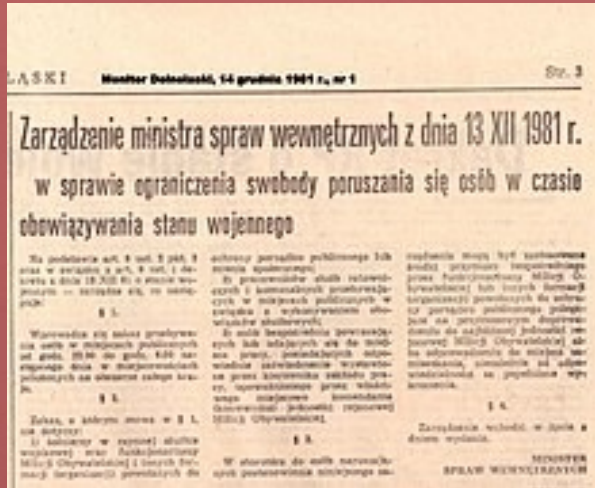
"OJCZYZNA NASZA ZNALAZŁA SIĘ NAD PRZEPAŚCIĄ" – MÓWIŁ GENERAŁA, UZASADNIAJĄC STAN WOJENNY.

REPRESJE

- **INTERNOWANO CZŁONKÓW SOLIDARNOŚCI, ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ DZIAŁAJĄCYCH NIEZALEŻNIE OD WŁADZ,**
- **WPROWADZONO OGRANICZENIA W PRZEMIESZCZANIU SIĘ I GODZINĘ POLICYJNĄ OD 22:00 O 6:00,**
- **ZAKAZANO ORGANIZOWANIA JAKICHKOLWIEK STRAJKÓW I MANIFESTACJI,**
- **ZMILITARYZOWANO ZAKŁADY PRACY,**
- **ZABLOKOWANO POŁĄCZENIA TELEFONICZNE,**
- **ZDELEGALIZOWANO SOLIDARNOŚĆ**

REPRESJE

Zarządzenie ministra spraw wewnętrznych w sprawie godziny milicyjnej

Przepustka zezwalająca na poruszanie w godzinach od 22 do 6 z miejsca zamieszkania do miejsca pracy

Jednorazowa przepustka zezwalająca na wyjazd na święta do innego miasta

Ocenzurowany telegram z okresu stanu wojennego

GŁÓWNI ODPOWIEDZIALNI

**gen. Wojciech
Jaruzelski**

W wojsku od 1943 r.
W latach 1945–1947 walczył
ze zbrojnym podziemiem
antykomunistycznym.
W 1956 r. został generałem.
Od 1968 do 1983 r. minister
obrony narodowej.
Odpowiedzialny za użycie
wojska do krwawego
tłumienia wystąpień
grudniowych na Wybrzeżu
w 1970 r. Członek Biura
Politycznego KC PZPR
i od 1981 r. I sekretarz
oraz premier. 13 grudnia 1981 r.
wprowadził stan wojenny
i stanął na czele WRON.

**gen. Czesław
Kiszczak**

Od 1945 r. w wojsku jako
funkcjonariusz organów
wywiadu i kontrwywiadu.
W latach 1986–90 członek
Biura Politycznego KC.
W latach 1981–90 minister
spraw wewnętrznych.
Członek WRON, uczestniczył
w przygotowaniu i realizacji
stanu wojennego. Oskarżony
o przyczynienie się do masakry
górników z kopalni „Wujek”.
W 2102 r. skazany w procesie
dotyczącym wprowadzenia
stanu wojennego.

**gen. Florian
Siwicki**

Od 1943 r. w wojsku.
W 1968 r. dowódca
2 armii WP uczestniczącej
w interwencji wojsk
Układu Warszawskiego
w Czechosłowacji.
W latach 1973–83 szef
Sztabu Generalnego,
1983–90 minister obrony
narodowej. Członek WRON,
uczestniczył w przygotowaniu
i realizacji stanu wojennego.
Zmarł w 2013 r.

REAKCJA W KRAJU NA WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO

W REAKCJI NA WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO STRUKTURY NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” PODJĘŁY AKCJE PROTESTACYJNE – ZOMO SUKCESYWNIE PACYFIKOWAŁO KOLEJNE STRAJKI, M.IN. W STOCZNI GDAŃSKIEJ IM. LENINA (16 GRUDNIA 1981), HUCIE IM. LENINA W KRAKOWIE (W NOCY Z 15 GRUDNIA NA 16 GRUDNIA), FABRYCE SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH W LUBLINIE (W NOCY Z 16 GRUDNIA NA 17 GRUDNIA), STOCZNI IM. WARSKIEGO W SZCZECINIE (W NOCY Z 14 GRUDNIA NA 15 GRUDNIA), W HUCIE KATOWICE (23 GRUDNIA). NAJWIĘKSZY OPÓR STAWIŁY SIŁOM BEZPIECZEŃSTWA KOPALNIE WĘGLA KAMIENNEGO NA ŚLĄSKU – 15 GRUDNIA ODDZIAŁ ZOMO ZOSTAŁ DWUKROTNIE WYPARTY Z TERENU KOPALNI „MANIFEST LIPCOWY”, ZA TRZECIM RAZEM KILKUNASTOOSOBOWA GRUPA MILICJANTÓW OTWORZYŁA OGIEŃ DO ROBOTNIKÓW, RANIĄC CZTERECH Z NICH[46],

REAKCJA W KRAJU NA WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO

16 GRUDNIA 1981 W TRAKCIE PACYFIKACJI KOPALNI WUJEK FUNKCJONARIUSZE ZOMO ZASTRZELILI 9 GÓRNIKÓW. PROTESTY ROBOTNICZE NAJDŁUŻEJ TRWAŁY W KWK ZIEMOWIT (DO 22 GRUDNIA) I KWK PIAST, GDZIE 1000 GÓRNIKÓW PRZEBYWAŁO POD ZIEMIĄ OD 14 GRUDNIA DO 28 GRUDNIA 1981 (BYŁ TO NAJDŁUŻEJ TRWAJĄCY STRAJK W HISTORII POWOJENNEGO GÓRNICTWA).

Pomnik górników poległych w czasie ataku oddziałów Ludowego Wojska Polskiego i ZOMO na Kopalnię Wujek w grudniu 1981 roku

ZNIESIENIE STANU WOJENNEGO

- **POGARSZAJĄCA SIĘ SYTUACJA GOSPODARCZA KRAJU, M. IN. BRAK TOWARÓW NA RYNKU, SYSTEM KARTKOWEJ SPRZEDAŻY ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH I PIERWSZEJ POTRZEBY, SPADEK PRODUKCJI ORAZ SYTUACJA POLITYCZNA (PRESJA MIĘDZYNARODOWEJ OPINII PUBLICZNEJ) STAN WOJENNY ZOSTAŁ ZAWIESZONY DNIA 31 GRUDNIA 1982 R., A ZNIESIONY 22 LIPCA 1983 R.**
- **REPRESJE I CZĘŚĆ USTAWODAWSTWA BYŁY STOSOWANE DO 1989 R.**
- **W LUTYM 1992 R. SEJM RP UZNAŁ WPROWADZENIE STANU WOJENNEGO ZA NIELEGALNE.**

2021 R. – 40. ROCZNICA

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

- [HTTPS://IPN.GOV.PL/](https://ipn.gov.pl/)
- [HTTPS://HISTORYKON.PL/](https://historykon.pl/)
- [HTTPS://PL.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/STAN_WOJENNY_W_POLSCE \(1981%E2%80%931983\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stan_wojenny_w_Polsce_(1981%E2%80%931983))
- [HTTPS://DZIEJE.PL/AKTUALNOSCI/KALENDARIUM-STANU-WOJENNEGO](https://dzieje.pl/aktualnosci/kalendarium-stanu-wojennego)
- [HTTPS://DZIEJE.PL/INFOGRAFIKI/STAN-WOJENNY-W-POLSCE](https://dzieje.pl/infografiki/stan-wojenny-w-polsce)
- [HTTP://WWW.POLSKA1918-89.PL/STAN-WOJENNY,2083.HTML](http://www.polska1918-89.pl/stan-wojenny,2083.html)